

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/223/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4117210090
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4117210090.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej PhD. a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogradovej, v právnej veci žalobkyne: S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., L. XXX/XX, zastúpená advokátska kancelária ADVOKÁT JUDr. PETER TIMKO spol. s r.o., so sídlom Maňa, Pri parku 8, IČO: 50 528 874, proti žalovanej: R. M. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., L. XXX/XX, zastúpená JUDr. Kamilom Bereseckým, advokátom, so sídlom Nitra, Farská 33/ I.posch., IČO: 50 940 929, o ochranu osobnosti, o odvolaniach žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 19C/35/2017-158 zo dňa 13. augusta 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti potvrdzuje. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o nároku na náhradu trov konania mení tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania. Žalovanej priznáva proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorého nároku rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie rozhodol, že „Žalovaná je povinná písomne sa ospravedliť žalobkyni do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku v nasledovnom znení: "Ospravedlňujem sa Vám za nepravdivé skutkové tvrdenia o Vašom fyzickom útoku na moju osobu, ktoré som uviedla v trestnom oznámení na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Nitre dňa 22.10.2013 v znení "Ako suseda prišla ku mne na vzdialenosť asi 30 cm, tak asi s pravou rukou ma najskôr buchla do ľavej časti brucha, ..., ale hneď nato ma buchla opäť, Tieto rany boli nečakané a dosť silné" a za nepravdivé skutkové tvrdenia o Vašom fyzickom a verbálnom útoku na moju osobu, ktoré som uviedla v televíznej reportáži televízie Markíza s názvom Nezhody medzi susedkami, ktorá bola odvysielaná dňa 25.10.2013 v spravodajskej relácii Televízne noviny o 19:00 hod. v nasledovnom znení: "Stále mi nadávala sviňa, špina, všelijako oplzlo, lebo som si to fotila. Vyletela ona spoza domu a sotila do mňa, do brucha." (I. výrok), vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol (II. výrok) a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 % (III. výrok).

1.2. Posudzujúc námietku premlčania vznesenú žalovanou odôvodnenú tým, že sporné tvrdenia uvedené v trestnom oznámení dňa 22. 10. 2013 boli odvysielané v reportáži Televízie Markíza dňa 25.10.2013, natočenej jeden, maximálne dva dni pred jej odvysielaním, t. j. 24. alebo 23.10.2013 súd konštatoval, že nie je dôvodná. Žalobu žalobkyňa podala emailom dňa 22.10.2016 a následne podanie doplnila dňa 25.10.2016.

1.3. Ďalej uviedol, že zverejnenie (vedomé alebo nevedomé) nepravdivých informácií o fyzickej osobe treba v zásade vždy považovať za neoprávnený zásah do osobnostných práv, a to aj v prípade, ak príslušná informácia nebude mať výslovne difamačný charakter. Podstatné je, že takýmto spôsobom

sa o konkrétnej osobe vysloví nepravda, na základe ktorej tretie osoby môžu túto fyzickú osobu posudzovať skreslene (rozsudok NS ČR z 19.11.2014, sp. zn. 30 Cdo 923/2004). Ústny a písomný zásah môže spočívať v rozširovaní nepravdivých správ, ktoré sa týkajú osobnosti fyzickej osoby, ale aj v zverejňovaní nepravdivých obviňovaní z nečestného konania, ako aj v kritike, ktorá obsahom, formou a cieľom presahuje rámec pravdivej, objektívnej kritiky (rozsudok NS ČR z 09.04.2002, sp. zn. 28 Cdo 1863/2001). V zmysle citovaných rozhodnutí NS ČR, ktoré je možné aplikovať aj v podmienkach Slovenskej republiky vzhľadom na obdobnú právnu úpravu ochrany osobnosti, je možné konštatovať, že v zásade každé zverejnenie nepravdivej informácie o inej fyzickej osobe možno považovať za neoprávnený zásah do osobnostných práv tejto osoby. Keďže v sporoch o ochranu osobnosti sa uplatňuje tzv. obrátený princíp dôkazného bremena, v zmysle ktorého dôkazné bremeno ohľadne pravdivosti tvrdenia (výroku) zaťažuje žalovaného (viď napr. uznesenie NS SR z 23.09.009, sp. zn. 4 Cdo 212/2007), prvoinštančný súd skúmal, či žalovaná uniesla dôkazné bremeno ohľadne výrokov uvedených v žalobe. Oboznámením sa so Zápisnicou o trestnom oznámení ČVS: ORP-2177/NR-NR-2013 zo dňa 22.10.2013, so záznamom vo večernej spravodajskej relácii Televízne noviny o 19:00 hod., v reportáži s názvom "Nezhody medzi susedkami" dňa 25.10.2013 na televíznej stanici Markíza mal preukázané, že žalovaná je autorkou výrokov uvedených v petite žaloby, čo žalovaná ani nepopierala. Ohľadne pravdivosti tvrdenia žalobkyne vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, žalovanej, svedkov X. N. (manžela žalobkyne), V. N. (syna žalobkyne), Zápisnicou o trestnom oznámení ČVS: ORP-2177/NR-NR-2013 zo dňa 22.10.2013, výpoveďou K. B. (matky žalovanej) zo dňa 05.12.2013, výpoveďou G. J. (manžela žalovanej) zo dňa 05.12.2013, výpoveďou žalobkyne zo dňa 22.10.2013, výpoveďami svedkov z priestupkového W. F. Z., V. V., X. N., V. N. žalovanej a žalobkyne, rozhodnutím OÚ Nitra, odboru všeobecnej vnútornej správy zo dňa č. OU-NR-OVVS2-2015/003773-32 zo dňa 14.04.2015 a č. OU-NR-OVVS2-2015/003773-48 zo dňa 11.09.2015 o zastavení konania, výpoveďou G. J., znaleckým posudkom MUDr. Anny Boháčikovej, znalcom v odbore Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie gynekológia a pôrodníctvo č. 1/2014 zo dňa 14.01.2014. Dospel k záveru, že žalovaná neuniesla dôkazné bremeno ohľadne tvrdení, že žalobkyňa ju dňa 22.10.2013 okolo 15:15 hodine na adrese L. XX v I. udrela dva razy do brucha počas jej tehotenstva ani ohľadne skutočnosti, že jej v tom istom čase počas výmeny názorov nadávala sviňa, špina a sotila ju do brucha. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že medzi sporovými stranami došlo k slovnej výmene názorov (čo obe strany nepopierali) v dôsledku dlhšie trvajúceho sporu týkajúceho stavby oporného múru na hranici ich pozemkov (spor o náhradu škody je predmetom konania vedenom Okresným súdom Nitra sp. zn. 19C/300/2012, kde bol dňa 17.04.2019 vydaný rozsudok, avšak konanie nebolo v čase rozhodovania súdu právoplatne skončené). Z výpovede žalovanej a žalobkyne, ale aj z výpovede ďalších svedkov (D. N., J. N., J. V., a ďalších vyššie uvedených svedkov) mal preukázané, že fyzický kontakt medzi žalobkyňou a žalovanou nikto nevidel, preto žalovanou tvrdené dva údery do oblasti brucha zo strany žalobkyne zostali v rovine tvrdenia proti tvrdeniu, a teda nepreukázané. Pokiaľ ide o vulgarizmy zo strany žalobkyne, ktoré žalovaná uviedla v televíznej reportáži (sviňa, špina), svedkovia potvrdili, že medzi žalobkyňou a žalovanou prebehla hádka bez fyzického kontaktu, ale žiaden z nich sa nenachádzal v takej blízkosti, aby mohol potvrdiť, alebo vyvrátiť obsah konverzácie, preto ani toto tvrdenie nebolo preukázané. Súd ani zo znaleckého posudku MUDr. Anny Boháčikovej, č. 1/2014 zo dňa 14.01.2014 nemal preukázané, že by došlo zo strany žalobkyne k fyzickému útoku na žalovanú, keď znalkyňa konštatovala, že v lekárskom náleze z vyšetrenia po incidente nie sú popísané žiadne známky poranenia alebo patológie v oblasti brucha, čo vyústilo v záver znalkyne, že žalovanej neboli spôsobené žiadne zranenia. Takýto záver vylučuje pravdivosť tvrdenia žalovanej, keďže takým úderom, ako ho opísala žalovaná ("rany boli nečakané a dosť silné") by muselo dôjsť aspoň k minimálnym patologickým zmenám na bruchu žalovanej.

1.4. Keďže súd prvej inštancie dospel k záveru o nepravdivosti výrokov žalovanej o žalobkyňu, v zmysle vyššie citovanej judikatúry uzavrel, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne, preto zaviazal žalovanú k primeranému zadost'učineniu v súlade s 13 ods. 1 OZ formou písomného ospravedlnenia.

1.5. Žalobkyňa si uplatnila aj nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu zníženia jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti v značnej miere. Odôvodila ho tým, že motív, okolnosti, spôsob a forma, akým žalovaná uskutočnila neoprávnený zásah do jej osobnosti je hrubo neakceptovateľný. Poukazovala na výpovede svedkov, ktorí podľa nej preukázali, že v jej osobnostnej sfére sa reportáž a trestné oznámenie prejavili výrazne negatívnym spôsobom. Svedkovia potvrdili zhoršenie jej psychického stavu, to, že zostala apatická, neschopná alebo neochotná sa zapájať do bežných

rodinných debát. Svedkyňa W. Y. zaregistrovala u nej pocit hanby chodiť na verejnosť. Negatívne psychické prejavy sa snažila riešiť užívaním voľno-predajných liekov a čajov. K námietke žalovanej o absencii dôkazu o lekárskom vyšetrení poukázala na ústavnú judikatúru (ktorú nekonkretizovala), že zásah do práva o ochranu osobnosti nemusí byť preukázaný lekársnym vyšetrením. Každý človek, keďže hovoríme o nejakom abstraktnom pojme ochrany osobnosti, prežíva zásah po svojom. Zákon nespája právo na zadosťučinenie iba s lekársnymi vyšetreniami alebo hospitalizáciou. Pokiaľ ide o verejne vyslovené nepravdivé skutkové tvrdenia, poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Co/15/1997, podľa ktorého ak boli nepravdivé skutkové tvrdenia vyslovené v mediálnom priestore, treba počítať s tým, že mali širokú publicitu, preto je zrejmé, že hlavná večerná spravodajská relácia mala zásah rádovo niekoľko stotisíc aktívne sledujúcich divákov, z ktorých každý mal možnosť sa pohoršovať nad jej údajným konaním. K výške zadosťučinenia uviedla, že nie je pre žalovanú likvidačná a nesleduje ani jej obohatenie. Požadovaná je pre ňu ako verejne neznámu osobu primeraná, pretože priznaním iba morálneho zadosťučinenia by žalovaná vyšla zo sporu veľmi dobre, keďže by na svojej peňaženke nepocítila, že takto sa v slušnej spoločnosti ľudia voči sebe správať nemajú.

1.6. Podľa žalovanej okolností, že sa jej nepodarilo preukázať existenciu fyzického útoku neznamená, že sa nestal, alebo že klame. To nepotvrdili ani svedkovia žalobkyne. Nebol preukázaný ani tvrdý cieľ útoku - znemožnenie žalobkyne v spoločnosti. Incident začal tak, že ona z vlastného pozemku fotila dianie na ulici, na čo má právo. Bola to žalobkyňa, ktorá nejakým spôsobom reagovala na fotenie; až tým konaním došlo k incidentu medzi stranami sporu. Došlo k útoku na jej osobu a v princípe považovala za správne, že to oznámi polícii. Čo robila polícia, nie je výsledkom jej konania. Nebolo preukázané, že ona volala televíziu alebo že iniciovala odvysielanie záznamu. Ak žalobkyňa mala psychické problémy v súvislosti s odvysielaním reportáže, považuje za postačujúce ospravedlnenie. Zdôraznila, že či pozeralo televízny záznam sto alebo stotisíc ľudí, pokiaľ žalobkyňu nepoznajú, nemohlo jej spôsobiť ďalšie negatívne pocity. Rodina žalobkyne, ktorá bola v konaní vypočutá, obsahu reportáže neverila a vzťah medzi nimi a žalobkyňou narušený nebol. Čiže ani tu nedošlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti.

1.7. Zo záznamu televíznej reportáže mal súd prvej inštancie preukázané, že v reportáži nebolo zverejnené meno a priezvisko žalobkyne, jej podobizeň ani ďalšie informácie alebo zobrazenia, podľa ktorých by ju bolo možné identifikovať. Kamera sníma okolie bydliska žalobkyne tak, že nie je možné jednoznačne identifikovať číslo domu alebo názov ulice. Samotná reportáž je podaná verejnosti tak, že ide o spor dvoch bližšie neidentifikovaných osôb bývajúcich v susedstve vo vilovej štvrti v Nitre. Z reportáže nie je možné identifikovať ani žalovanú, keďže kamera ju sníma iba do výšky ramien. V úvode reportáže ako aj v jej priebehu redaktori Televízie Markíza hovoria o údajnom napadnutí mladšej susedy staršou. Podľa názoru súdu na základe týchto skutočností nie je možné akceptovať argumenty právneho zástupcu žalobkyne o širokej mediálnej publicite reportáže vo vzťahu k žalobkyňi, keďže rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Co/15/1997 by bolo možné aplikovať na prejednávajúcu vec ak by z reportáže bolo možné žalobkyňu jednoznačne identifikovať. Nie je potom namieste porovnávať prejednávajúcu vec ani s inými spormi na ochranu osobnosti, kde osoby, voči ktorým zásah smeroval boli osoby v televíznom vysielaní jednoznačne identifikované menom, priezviskom alebo podobizňou. Vzhľadom na skutočnosť, že v reportáži bola zachytená iba časť ulice a časť stavieb, z ktorých nie je možné jednoznačne identifikovať, ktorá stavba patrí žalobkyňi či žalovanej, okruh osôb, ktoré by mohli žalobkyňu z danej reportáže identifikovať je minimálny.

1.8. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že v príčinnej súvislosti so zadržaním žalobkyne políciou pre podozrenie z trestného činu výtržníctva a odvysielaním televíznej reportáže došlo u nej k zmene správania; nebol však preukázaný motív žalovanej a ani to, že reportáž bola odvysielaná z podnetu žalovanej. Dôvodom zhoršenia jej psychického stavu boli nielen vyjadrenia žalovanej ale aj zadržanie žalobkyne a úkony trestného konania vykonané políciou, teda túto ujmu jej nespôsobila žalovaná, i keď podala trestné oznámenie.

1.9. Podľa súdu prvej inštancie nebolo preukázané zníženie vážnosti žalobkyne v spoločnosti, keďže z výpovedí svedkov (navrhnutých žalobkyňou) vyplýva, že tvrdeniam žalovanej neverili, pretože ju poznajú ako osobu, ktorá by sa útoku voči inej osobe, navyše tehotnej, nedopustila. Potvrdili aj to, že ich vzťah k žalobkyňi sa po zverejnení reportáže nijak negatívne nezmenil. Znížením dôstojnosti alebo vážnosti v značnej miere možno podľa rozsudku NS ČR z 27.10.2003, sp. zn. 30 Cdo 2005/2003 rozumieť nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v osobnostnej sfére fyzickej osoby a ktorú táto fyzická

osoba vzhľadom na povahu, intenzitu, opakovanie, trvanie a šírku okruhu pôsobenia nepriaznivého následku pociťuje a prežíva ako závažnú. Pri posudzovaní menovaných kritérií súd dospel k záveru, že u žalobkyne nedošlo neoprávneným zásahom k takému zníženiu (v značnej miere) dôstojnosti, ktorý by odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy popri priznanom ospravedlnení zo strany žalovanej.

1.10. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že v dôsledku zásahu došlo u žalobkyne k zmene správania tom, že bola apatická, nekomunikatívna, trpela nespavosťou a začala mať žalúdočné problémy. Tento stav trval pol roka až rok. Žalobkyňa sa uzavrela do seba a na spornú tému odmietala komunikovať. Keďže v konaní neboli predložené dôkazy, že vyhľadala odbornú pomoc, psychické problémy súd nemal za preukázané. Vychádzajúc z rozhodnutia NS SR, sp. zn. 1 Cdo 89/97, podľa ktorého samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo súd okrem závažnosti ujmy zohľadnil aj okolnosti, za ktorých k zásahu došlo. Z vykonaných dôkazov zistil, že vzťahy žalobkyne a žalovanej boli pred incidentom dlhšie narušené kvôli sporu ohľadne spadnutého múrika na hranici pozemkov, dochádzalo medzi nimi k slovným hádkam. K podobnej výmene názorov došlo aj dňa 22.10.2013. Zohľadnil aj fakt, že slovná výmena bola reakciou na fotografovanie pripravovanej betonáže múrika žalovanou, čo je činnosť dovolená. Podľa súdu preto zásah žalovanej do práv žalobkyne bol síce neoprávnený, ale čiastočne vyprovokovaný konaním žalobkyne. Súd preto posudzoval ujmu žalobkyne v celkovom kontexte incidentu vedúceho k zásahu do jej práv ako to vyplýva aj z rozhodnutia Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 154/2011, podľa ktorého podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je v prvom rade skutočnosť, že morálna satisfakcia sa s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Posúdenie splnenia tejto podmienky je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý musí vychádzať z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Objektívnym kritériom posúdenia dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zistenie, či by za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie ako závažnú pociťoval každý nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby. V kontexte tohto rozhodnutia a s prihliadnutím na všetky okolnosti posudzovaného prípadu dospel súd k záveru, že nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy nie je daný.

1.11. Záverom súd poukázal aj na uznesenie NS SR, sp. zn. 4 Cdo 81/2011, podľa ktorého je podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 OZ vždy, v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú; pričom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Ujma žalobkyne spočívala v tom, ako pre výroky žalovanej (aj úkony trestného konania zo strany polície) nastala zmena v jej psychickej stránke - apatia, uzavretie do seba, nespavosť, ktoré sú jej subjektívnymi pocitmi. Z objektívneho hľadiska však mal súd za to, že krivdu by vo vzťahu k nepravdivým výrokom (a navyše zverejneným v televízii) na jej adresu vnímala negatívne každá osoba, ale pokiaľ sa o zverejnení takého výroku dozvie (vzhľadom na absenciu identifikácie takej osoby) len okruh blízkych osôb, prípadne osôb známych, ktorí poznajú danú osobu dostatočne dobre na to, aby takýto výrok nevnímali ako pravdivý, nemožno hovoriť o závažnej ujme.

1.12. Súd neprihliadol na dôkazy predložené žalobkyňou na pojednávaní dňa 16.07.2019 - Údaje o spoločnosti PMT, s.r.o., Trhový podiel TV Markíza v týždni 21.10.2013 - 27.10.2013, mailovú komunikáciu právneho zástupcu žalobkyne a spoločnosti PMT, s.r.o. v zmysle § 153 ods. 1, 2 CSP (koncentrácia konania) s odôvodnením, že žalobkyňa mala možnosť tieto dôkazy predložiť skôr (konanie bolo vedené od 25.10.2016) a o povinnosti uplatniť prostriedky procesného útoku bola poučená v uznesení OS Nitra č. k. 19C/35/2017 - 25 zo dňa 10.08.2017, ktoré bolo jej právnomu zástupcovi doručené dňa 21.08.2017 (t.j. takmer dva roky pred predložením listinných dôkazov).

1.13. Nevykonanie dokazovanie výsluchom svedkyne Z. L., sestry, súd odôvodnil tak, že prítomnosť svedkyne na pojednávaní dňa 07.06.2019 žalobkyňa nezabezpečila a na pojednávanie dňa 16.07.2019 sa svedkyňa bez ospravedlnenia, napriek predvolaniu súdom, nedostavila. Súd mal napriek absencii

tohto výsluchu za to, že pre rozhodnutie vo veci nie je po výsluchu druhej sestry žalobkyne, O. B. dôležitý. O. B., ktorá býva v obci V., v blízkosti svojej sestry Z. L., podľa jej výpovede zvykla navštevovať žalobkyňu spolu so sestrou a psychické rozpoloženie žalobkyne bol taktiež predmetom ich spoločných diskusií. Preto je vysoko pravdepodobné, že výpoveď Z. L. by nepriniesla žiadnu novú skutočnosť, ktorá by mala vplyv na rozhodnutie súdu. Navyše, ak žalobkyňa považovala jej výpoveď za tak dôležitú, mohla jej účasť na niektorom z piatich pojednávaní zabezpečiť; zvlášť keď ide o jej priamu príbuznú. Žalobkyňa podaním zo dňa 20.11.2018 navrhla vykonať dokazovanie aj výsluchom svedka V. V., avšak jeho prítomnosť ani na jednom pojednávaní nezabezpečila. Výpoveď V. V. k predmetu sporu mal súd navyše k dispozícii z priestupkového spisu.

1.14. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP podľa zásady úspešnosti v spore. Keďže žalobkyňa bola úspešná v rozsahu žalovaného petitu I. (ospravedlnenie), ale nebola úspešná v rozsahu petitu II. (nemajetková ujma), mal za to, že jej úspech je polovičný, a preto jej priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku.

2. Včas podaným odvolaním rozsudok vo výroku o nároku na náhradu trov konania napadla žalovaná dôvodiac nesprávnymi skutkovými zisteniami súdu a nesprávnym právnym posúdením veci. Žiadala napadnutý výrok rozsudku zmeniť tak, že jej bude priznané právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v časti týkajúcej sa zamietnutej žaloby označenej pod bodom II. a žalobkyňi voči žalovanej nepriznaný nárok na náhradu trov konania.

2.2. Dôvodila tým, že žaloba má dva petity. Prvý sa týka písomného ospravedlnenia a druhý peňažnej náhrady 4 000 Eur s príslušenstvom. Vzhľadom na charakter žalobných návrhov je potrebné rozlišovať spôsob výpočtu náhrady trov konania. Náhrada trov konania týkajúca sa žalobného návrhu pod bodom I. sa bude počítať podľa § 11 ods. 1 písm. a) Advokátskej tarify a vo vzťahu k žalobnému návrhu pod bodom II. podľa § 10 ods. 1 Advokátskej tarify. Poukázala na to, že súd prvej inštancie výrok (I. výrok) formuloval inak, ako bol formulovaný žalobkyňou, preto nemohla byť v tomto rozsahu úspešná a nemala jej byť priznaná náhrada trov. Vo vzťahu k II. žalobnému návrhu uviedla, že v konaní bola plne úspešná, a preto by jej mal byť priznaný 100 % nárok na náhradu trov konania. Namietala tiež spôsob započítania úspechu a neúspechu, keď ona bola v konaní úspešná v rozsahu 50 % a žalobkyňa rovnako v rozsahu 50 % a po odpočítaní úspechu žalovanej od úspechu žalobkyne je výsledok 0; je však potrebné rozlišovať hodnotu veci obsiahnutú v petite a diferencovať podľa toho aj výrok o nároku na náhradu trov konania.

3. Žalobkyňa včas podaným odvolaním napadla rozsudok v zamietajúcej časti a vo výroku o nároku na náhradu trov konania (II. a III. výrok) z dôvodov, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, nesprávne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil domáhajúc sa, zmeny rozsudku tak, že jej bude priznaná suma 4 000 Eur s príslušenstvom titulom náhrady nemajetkovej ujmy a plná náhrada trov konania. Nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie, že náhrada za nemajetkovú ujmu prislúcha iba keď je na verejnosti detailne identifikovaná totožnosť poškodeného. Vážnosť v spoločnosti (dehonestácia) a priori nemusí byť spojená len s odhalením mena, priezviska alebo podobizne fyzickej osoby. Podstatný je následok, ktorý reportáž vyvolala na divácku verejnosť. Dôležitý je bezprostredný účinok reportáže, v ktorej žalovaná nezvolila umiernené slová a výrazy, ktorými by objektívne, neutrálne a bez bulvárneho nádychu opísala existenciu susedského sporu., kedy by nebolo miesto pre náhradu nemajetkovej ujmy, dokonca ani pre žalobu o ochranu osobnosti. Je irelevantné, že redaktorka televízie komentár k reportáži postavila do roviny „údajného“. Redaktorka nie je stranou sporu, preto je významné iba to, čo a akým spôsobom do verejného mediálneho priestoru uviedla žalovaná. Miesto údajného útoku žalobkyne bolo v reportáži jednoznačne identifikované (Nitra). Argumentácia súdu by v praxi viedla k neakceptovateľnému záveru, že v prípade televíznej reportáže všetci diváci musia exaktne spoznať miesto incidentu (vrátane presnej adresy).

3.2. Skúmanie odhadu počtu divákov, ktorí mohli z vizuálnej stránky reportáže zistiť, kde presne v Nitre sa údajný susedský incident odohral podľa odvolateľky nebolo podľa odvolateľky podstatné; významné pre peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy je, či došlo alebo nedošlo k značnému zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobkyne v spoločnosti. Občiansky zákonník nikde neuvádza, že by „spoločnosťou“ bol myslený len taký okruh ľudí, ktorí žalobkyňu poznajú, alebo ktorí z reportáže bezpečne vedia identifikovať ju alebo presnú adresu sporu, ktorému sa reportáž venovala. Slová, ktoré žalovaná uviedla na osobu žalobkyne v reportáž mali totožné difamačné účinky na každého diváka, ktorý sledoval reportáž, bez ohľadu na to, či taký divák žalobkyňu osobne poznal, či poznal presnú adresu a číslo domu, kde sa spor odohral a bez ohľadu na to, kde na území Slovenska (alebo v cudzine) sa divák nachádzal. Irelevantným

podľa jej názoru sú aj úvahy súdu ohľadne pôvodcu podnetu televíznej reportáže; podstatné je, čo a ako žalovaná vyslovila v reportáži.

3.3. Súd absolutizoval otázku príčinnej súvislosti, čo viedlo k príliš formalistickým záverom. Je nemožné exaktným spôsobom (percentuálne) ustáliť, aký podiel na zhoršení psychického stavu žalobkyne mali úkony polície (obmedzenie na osobnej slobode, zadržanie, odtlačky prstov, výsluch, atď.) a aký výrok žalovanej v televíznej reportáži. Tvrdiť, že polícia si len robila svoju prácu a že predsa každý občan je povinný strpieť na sebe výkon policajnej právomoci, je v okolnostiach súdnej veci voči žalobkyni mimoriadne necitlivé. Vychádzať z takejto konštrukcie by bolo možné jedine vtedy, ak by skutkové tvrdenia žalovanej mali aspoň letmé základy pravdivosti. Súd tiež bagatelizuje úkony trestného konania, keď uvádza, že trestné konanie prešlo do fázy priestupkového konania a aj to bolo zastavené bez meritórneho rozhodnutia. Nie je jej jasné, ako inak sa malo skončiť trestné oznámenie, ktoré bolo založené len na klamstve žalovanej. To neznamena, že úkony trestného konania žalobkyňa nevnímala traumatizujúco, lebo ich musela podstúpiť (práve a jedine) na podnet žalovanej.

3.4. Otázka motívu nie je pre meritum veci určujúca. Podstatné je, že žalovaná sa rozhodla uviesť nepravdu, ktorú uviedla na polícii a vyslovila do mediálneho priestoru,.

3.5. Nesúhlasila s úvahami súdu prvej inštancie, že miera zníženia vážnosti a dôstojnosti fyzickej osoby v spoločnosti sa nemôže skúmať (primárne a iba) na základe toho, či osoby majúce nejakú (rodinnú alebo priateľskú) väzbu na poškodeného, uverili nepravdivým výrokom. Ak by malo platiť kritérium „uverenia“, tak celá ochrana osobnosti by sa minula účinku a žiadna žaloba na ochranu osobnosti by nemohla obstať. Otázka subjektívnej viery okolia žalobkyne nemôže byť určujúca pre posúdenie, či priznať alebo nepriznať náhradu nemajetkovej ujmy. Úvahy súdu v naznačenom smere by znamenali, že vážnosť a dôstojnosť fyzickej osoby by sa skutočne znížila iba vtedy, ak by ľudia v okolí fyzickej osoby uverili klamstvám namiereným voči fyzickej osobe. To, že vypočutí svedkovia, ktorí tvoria najbližšiu rodinu žalobkyne, neuverili výrokom žalovanej, je prejavom príbuzenskej súdržnosti a kvality medziľudského vzťahu. Optikou súdu by žalobkyni prislúchala peňažná náhrada jedine v prípade, keď by medziľudské vzťahy žalobkyne a ľudí z jej okolia úplne skolabovali a keby sa od nej odvrátila celá rodina, vrátane vôle manžela žalobkyne podať návrh na rozvod.. Významné je, že žalovaná v televíznej reportáži tým, čo vyslovila, vytvorila komfortný priestor na to, aby sa široká divácka verejnosť mohla pohoršovať nad žalobkyňou.. Významný je už len vysoko hanlivý potenciál toho, čo si žalovaná na žalobkyňu vymyslela a čo o nej narozprávala do televíznej reportáže.

3.6. Súd z neznámych dôvodov stotožnil pojem „psychický problém“ s „psychiatrickou diagnózou“. Súd bez bližšieho odôvodnenia trval na tom, že psychická ujma sa dá preukazovať jedine lekárske potvrdením. Takáto všeobecná požiadavka nie je nikde predpísaná. Súd nebral do úvahy individualitu ľudskej osobnosti a fakt, že každá klamstvom zasiahnutá osoba prežíva krivdu po svojom. Nie každý pociťuje potrebu nemocničnej hospitalizácie alebo ambulantnej psychiatrickej liečby. Výsluchy svedkov z rodinného okolia žalobkyne priniesli dostatočný skutkový základ pre oprávnený úsudok, že dôstojnosť a vážnosť žalobkyne bola v značnej miere negatívne zasiahnutá. Zmeny v bežnom živote žalobkyne, ktoré zaregistrovali svedkovia a podrobne ich súdu opísali, nemôžu nikoho nechať na pochybách, že zásah do práva žalobkyne na ochranu osobnosti nebol len letný. To, čo žalovaná polícii a do reportáže narozprávala na žalobkyňu, sú hrubo osočujúce tvrdenia, ktoré škandalizujú osobu žalobkyne.

3.7. Odmietla závery súdu týkajúce sa posúdenia okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Súd z neznámych dôvodov znížil závažnosť spoločenskej nebezpečnosti postupu žalovanej. Ak poukázal na to, že fotografovanie stavebných prác nie je zakázané, mal rovnako zdôrazniť, že okrem normatívnej úpravy reguluje medziľudské vzťahy aj spoločenská taktosť a cit pre korektné susedské vzťahy. Tieto aspekty nie sú normatívne kodifikované, ale napriek tomu tvoria esenciálnu súčasť slušnej medziľudskej komunikácie. Rozsudok síce obsahuje množstvo citácií na iné súdne rozhodnutia, čo signalizuje skutočný záujem súdu o vec, ale namietala, že citácie súdnych rozhodnutí nemôžu byť nadradené nad individuálne okolnosti súdneho prípadu.

3.8. Ak by žalovaná vyslovila alebo šírila klamlivé výroky len v relatívnej uzavretom okruhu ľudí (napr. na svojom pracovisku, vo svojej rodine, na L. ulici u iných susedov, atď.), u ktorého je slabý potenciál ďalšieho šírenia, vtedy by žalobkyňa nežiadala aj peňažné zadostučinenie, ale iba ospravedlnenie. Požadované peňažné zadostučinenie nemá za cieľ bezdôvodne a nezmyselne obohatiť žalobkyňu, ale iba zmierniť následky zásahu do osobnostných práv žalobkyne. Žiadne peniaze nevyjadria hodnotu cti, dôstojnosti a vážnosti, ktorú každá fyzická osoba má právo požívať na verejnosti. Požadovaná suma nie je likvidačná voči žalovanej, ale má okrem individuálnej represie za úlohu aj generálnu prevenciu. Návrat do pôvodného stavu už nie je možný. Nemala šancu zvrátiť stav, ani keby požiadala o novú reportáž, lebo tí diváci, ktorí sa počas vysielania nad ňou pohoršili, u nich bol negatívny účinok klamstva už dokonaný.

3.9. Namietala postup súdu, ktorý s poukazom na sudcovskú dôkaznú koncentráciu odmietol prihliadnúť na dôkazy od spoločnosti PMT, s.r.o. o trhovom podiele televízie Markíza počas vysielania reportáže, predložené na pojednávaní dňa 16.07.2019. Rešpektuje, že je právom súdu takýto postup, ale na druhej strane poznamenáva, že pri žiadnom výkone procesného oprávnenia súdu by nemal prevýšiť formalizmus nad základný záujem na spravodlivom rozsúdení veci. Súd tak uprednostnil procesný formalizmus pred súdnou ochranou. Sudcovská dôkazná koncentrácia má slúžiť na elimináciu šikanózne podávaných dôkazných návrhov, ako sa to niekedy dialo za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy (O.s.p.). Bez ohľadu na uvedené však poznamenáva, že aj bez odmietnutých dôkazov je pri rozumnom úsudku zrejmé, že reportáž odvysielaná televíznou stanicou s nie lokálnym významom, ale stanicou šíriacou signál po celom území Slovenska, mala masívny divácky zásah. Okolnosť, či reportáž sledovalo 100 tis. divákov alebo 500 tis. Divákov nemôže zohrávať najpodstatnejšiu úlohu.

3.10. V závere odvolania poukázala na skutočnosť, že návrh na výsluch svedkyne Z. L. nebol vzatý späť. Súd zo zásady nemôže hodnotiť obsah svedeckej výpovede a najmä jej dôležitosť pre meritum veci skôr, než sa výsluch uskutoční. Osobné zabezpečovanie svedkov sa v aplikačnej praxi stretáva s problémami v tom, že strana a ani jej advokát nemajú donucovaciu právomoc voči svedkovi. Práve z tohto dôvodu žiadala o písomné predvolanie svedkov. Ak súd akceptoval výsluch svedkyne Z. L. a predvolal ju, tak jej neprítomnosť na pojednávaní 16.07.2019 nemohla natoľko zmeniť názor súdu, že výsluch sa stal nadbytočným.

4. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhla rozsudok v zamietajúcej časti potvrdiť ako vecne správny a v časti týkajúcej sa odvolania proti výroku o nároku na náhradu trov konania navrhla rozhodnúť v zmysle jej odvolania. Uviedla, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia podrobne zaoberal argumentmi, na ktoré žalobkyňa poukazuje v odvolaní. Dodala, že ona TV Markízu nevolala, ani si rozhovor nepripravila. Vyjadrila svoje pocity a svoj názor k tomu, čo sa stalo. Nemala úmysel ublížiť žalobkyňu, konala v citovom rozpole. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobkyňa začala konflikt. Ona fotila priebeh určitého deja vychádzajúc zo skúsenosti, že v minulosti v dôsledku konania žalobkyne a jej manžela padol múrik na ich dvor a poškodil im veci. Následne do deja vstúpila polícia, ale postup polície ona žiadnym spôsobom neovplyvňovala, a preto nemôže niesť zodpovednosť za tento postup. Namietala tvrdenie žalobkyne, že klamala, je pravdou, že v predmetnom konaní bola v dôkaznej núdzi a nevedela preukázať, to čo tvrdila. To však neznamená, že klamala.

5. Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd (podľa § 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané stranami, v ktorých neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňajú všetky náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem dospieť k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné. Žalobkyňa napadla odvolaním rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti a vo výroku o nároku na náhradu trov konania, preto predmetom prieskumu odvolacím súdom sú len tieto výroky rozsudku. Rozsudok vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa výroku I - ospravedlnenia, odvolaním napadnutý nebol, preto nadobudol právoplatnosť.

6. Žalobkyňa v odvolaní namietala nevykonanie navrhnutých dôkazov, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci.

7. Nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby jej žalovaná do troch dní od právoplatnosti rozsudku doručila vlastnoručne podpísané písomné vyhlásenie (t.j. ospravedlnenie) v znení uvedenom v žalobe a zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 4 000 Eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 23.10.2016 do zaplatenia a náhrady trov konania. Skutkovo žalobu odôvodnila tým, že žalovaná dňa 22.10.2013 na OR PZ v Nitre podala a ňu trestné oznámenie z dôvodu, že dňa 22.10.2013 v Nitre, v čase okolo 15:15 hod. po tom, ako žalovaná vyšla zo svojho domu, aby si urobila fotografie priebehu stavebných prác na múriku oddeľujúcom ich pozemky, ona uderila žalovanú (nachádzajúcu sa v 7. mesiaci rizikového tehotenstva) dva razy do brucha. Polícia ju obmedzila na osobnej slobode dňa 22.10.2013 v čase 15:50 hod., lebo bola údajne pristihnutá bezprostredne po dokonaní trestného činu. Neskôr o 17:00 hod. bola odovzdaná vyšetrovateľovi, lebo vraj bola dôvodná

obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Neskôr jej polícia oznámila, že je podozrivá z trestného činu výtržníctva. Boli jej odobraté odtlačky prstov a prepustená na slobodu bola až v čase o 19:35 hod. Dňa 25.10.2013 na televíznej stanici MARKÍZA, vo večernej spravodajskej relácii Televízne noviny o 19:00 hod., v reportáži s názvom Nezhody medzi susedkami, minútáž reportáže 19:31 - 20:58, žalovaná uviedla vo vzťahu k nej tieto skutkové tvrdenia: „Stále mi nadávala sviňa, špina, všelijako oplzlo, lebo som si to fotila. ... Vyletela ona spoza domu a sotila do mňa, do brucha. Mne sa v momente roz..roz...toto...roztočila hlava.“

9. V posudzovanej veci súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k právnomu záveru, že došlo k neoprávneného zásahu žalovanou voči žalobkyni formou nepravdivých tvrdení o správaní sa žalobkyne (slovné urážky a fyzický útok). Mal teda za preukázané splnenie predpokladov vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom a to existenciu zásahu, ktorý vyvolal alebo bol spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení chránených osobnostných práv (táto skutočnosť nebola sporná), neoprávnený - protiprávny charakter zásahu, keďže žalovaná nepreukázala pravdivosť sporných tvrdení a príčinnú súvislosť medzi zásahom a vzniknutou ujmou, preto zaviazal žalovanú k primeranému zadosťučineniu predpokladanému § 13 ods. 1 OZ formou písomného ospravedlnenia.

10. Žalobu v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietol, pretože nemal za preukázané také zníženie vážnosti žalobkyne v spoločnosti, ktoré by odôvodňovalo priznanie peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zákonníka.

11. Úlohou odvolacieho súdu bolo posúdiť správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti žaloby o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 4.000 eur s príslušenstvom.

12. Odvolací súd preskúmal všetky významné námietky uvádzané v odvolaní a po prejednaní veci sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a rozhodol na základe zisteného skutkového stavu, vykonal všetky dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, vyhodnotil vykonané dôkazy jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti a prihliadol pritom starostlivo na všetko, čo vyšlo počas konania najavo v súlade s ustanovením § 191 ods.1 CSP, keď je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 185 ods.1 CSP rozhoduje o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

12.2. K odvolacím námietkam žalobkyne odvolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvedené konštantne pripomína a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05).

13. Podstatné odvolacie dôvody žalobkyne smerovali k záverom súdu prvej inštancie týkajúcim sa dôsledkov odvysielanej reportáže. Nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie, že finančná náhrada prislúcha iba keď je na verejnosti detailne identifikovaná totožnosť poškodeného; podľa nej vážnosť v spoločnosti nemusí byť spojená len s odhalením mena, priezviska alebo podobizne. Významný je následok, ktorý reportáž vyvolala na divácku verejnosť, čo a akým a spôsobom uviedla v reportáži žalovaná; poukazovala na skutočnosť, že miesto údajného útoku bolo v reportáži identifikované a priznanie peňažnej náhrady je podmienené zistením, či došlo alebo nedošlo k značnému zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobkyne v spoločnosti a žalovaná v televíznej reportáži tým, čo vyslovila, vytvorila komfortný priestor, aby sa široká divácka verejnosť mohla nad ňou pohoršovať.

14. Ustanovenia § 11 až 13 Občianskeho zákonníka chránia čiastkové práva fyzickej osoby - právo na jej česť a dôstojnosť v rozmanitých spoločenských vzťahoch, v rodine, na pracovisku, v odborných kruhoch. Ak došlo k neoprávnenému zásahu do cti a dôstojnosti fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý privodiť ujmu (mať difamačné dôsledky), dotknutá osoba môže uplatniť právne prostriedky ochrany. Zákon neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený a ktorý je spôsobilý privodiť ujmu fyzickej osobe. Pokiaľ došlo k neoprávnenému zásahu do vyššie uvedených osobnostných práv, má fyzická osoba dotknutá zásahom právo domáhať sa na súde, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, odstránili následky neoprávnených zásahov, poskytlo

primerané zadosťučinenie. Podaním návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sleduje fyzická osoba priznanie materiálnej satisfakcie.

14.2. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

14.3. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom teda predpokladá splnenie určitých zákonom kvalifikovaných podmienok (citovaný v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Týmto kumulatívne stanovenými podmienkami sú, že a) morálne zadosťučinenie sa javí v konkrétnom prípade nepostačujúce (musí byť splnená v každom prípade), b) neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere (pravidelná podmienka). Zo znenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka („najmä preto“) treba ale vyvodiť, že súdu nebráni nič v tom, aby (in concreto) prihliadol pri svojej úvahe o priznaní zadosťučinenia v peniazoch prípadne i k iným aspektom konkrétneho prípadu. To platí ale len za predpokladu, že tieto aspekty budú svojím významom a váhou zrovnateľné s uvedenými podmienkami zákonom výslovne stanovenými.

14.4. Z obsahu uvedených zákonných podmienok stanovených v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zadosťučinenie v peniazoch plní len podpornú (subsidiárnu) funkciu, t.j. nastupuje vždy až potom, keď sa morálne zadosťučinenie ukázalo (úplne alebo sčasti) nepostačujúce. Zadosťučinenie v peniazoch možno považovať za občianskoprávny prostriedok výnimočného charakteru v tom zmysle, že jeho použitie prichádza do úvahy len v tých kvalifikovaných prípadoch, keď - objektívne posudzované - došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere. Občiansky zákonník nestanovuje pre vznik občianskoprávnej sankcie vo forme zadosťučinenia v peniazoch vedľa objektívnych predpokladov (neoprávnený zásah, vznik nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby predstavujúce zníženie jej dôstojnosti alebo vážnosti v značnej miere) žiadny subjektívny predpoklad na strane pôvodcu neoprávneného zásahu, t.j. konkrétne zavinenie (či už vo forme úmyslu či nedbanlivosti). Zadosťučinenie v peniazoch neslúži v žiadnom prípade funkčne k náhrade vzniknutej škody, k strate na zárobku. Táto je svojou podstatou majetková ujma - škoda, ktorá sa riadi nie právnym režimom § 13 Občianskeho zákonníka, ale režimom § 16 a § 420 Občianskeho zákonníka.

14.5. Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie peňažného zadosťučinenia súdom je, že sa priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nejaví s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi. Teda ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať z jednotlivých okolností, tak z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou podmienkou je, že v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere. Kedy o takto vymedzenú nemajetkovú ujmu na osobnosti fyzickej osoby pôjde a kedy nie, hodnotí vždy súd tak podľa celkovej povahy, tak i podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu zvlášť. Keďže uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere, hodnotiť vždy objektívne prihliadnúc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o znížení dôstojnosti postihnutej fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stali rozhodujúcimi subjektívne pocity samotnej postihnutej osoby (subjektívne kritérium, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 137/2008 zo dňa 18. 02. 2010, sp. zn. 5Cdo/42/2009 z 03.02.2010). Teda je treba vylúčiť stav, kedy budú za relevantné považované výlučne subjektívne psychické reakcie jednotlivých individualizovaných fyzických osôb, alebo reakcie, ktoré sa môžu často diametrálne odlišovať. A až súd dospeje na základe všetkých zistení k záveru, že v konkrétnom prípade k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere skutočne došlo, prizná postihnutej fyzickej osobe zadosťučinenie v peniazoch. Nestačí len možnosť zníženia dôstojnosti či vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, ale súdom musí byť vždy zistené, že k tomuto zníženiu skutočne došlo (povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno spočíva v tomto prípade na navrhovateľovi).

15. Odvolací súd sa po prejednaní veci stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že u žalobkyne neboli splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko odvysielaním televíznej reportáže nedošlo u nej k závažnej ujme v takej miere, ktorá by takéto odškodnenie odôvodňovala. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktoré zásah vyvolal, resp. či tento zásah bol objektívne spôsobilý vyvolať u priemerného diváka zníženie vážnosti a dôstojnosti fyzickej osoby v spoločnosti. Odvolací súd zastáva názor, že vzhľadom na spôsob, akým boli osoby a skutok v reportáži popísané, keď žalobkyňa nebola identifikovaná menom, ani priezviskom, nebola zverejnená jej podobizeň ani ďalšie informácie alebo zobrazenia, podľa ktorých by bolo možné identifikovať ju alebo adresu bydliska, keďže v zázname sa neobjavili údaje čísla domu, názvu ulice, nevytvorila sa objektívna možnosť, aby si každý divák mohol zistiť, koho sa reportáž týka. V reportáži odznela konkrétna informácia len o meste, v ktorom malo k údajnému konfliktu dvoch susediek dôjsť, čo podľa názoru odvolacieho súdu, práve pre chýbajúcu bližšiu identifikáciu jej osoby/osôb nemohlo mať za následok zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobkyne u širokej verejnosti. Súd prvej inštancie správne posudzoval závažnosť značnej ujmy z objektívneho hľadiska ako ujmy, ktorú by každá iná fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považovala za ujmu značnú. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka stali rozhodujúcimi subjektívne pocity postihnutej osoby (subjektívne kritérium). Nestačí len možnosť zníženia dôstojnosti či vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, ale súdom musí byť vždy zistené, že k tomuto zníženiu skutočne došlo (povinnosť tvrdenia, dôkazné bremeno spočíva v tomto prípade na žalobcovi). (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo/42/2009 zo dňa 3. februára 2010). Preto, aj keď podľa rozhodovacej činnosti súdov, pokiaľ k zásahu došlo formou verejných oznamovacích prostriedkov (akými televízia bez sporu je) treba vychádzať z toho, že zásah mal širokú publicitu a v podstate zakladá nárok oprávnenej osoby domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (NS SR sp. zn. 1Cdo/15/97, R 45/2000, 1Cdo/123/2010), v prípade, že nebolo odvysielané meno alebo obrazová snímka osoby poškodenej alebo nebola iným spôsobom identifikovateľná, nemohla reportáž u širokej verejnosti vyvolať dojem, že práve žalobkyňa je tou osobou, o ktorej žalovaná vyslovila nepravdivé výroky. V citovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR boli skutkové odlišnosti v tom, že v prvom rozhodnutí v televíznej reportáži bol žalobca individualizovaný menom uvedenom na dokumente a v druhom rozhodnutí bola žalobkyňa zachytená skrytou kamerou a bez jej súhlasu bola takto jej osoba zverejnená v odvysielanej reportáži, teda v oboch bola osoba poškodeného v odvysielanej reportáži konkretizovaná/individualizovaná.

15.2. V posudzovanej veci však odvysielaním reportáže spoznať žalobkyňu mohli nanajvýš osoby z jej najbližšieho okolia, či už rodina, známi alebo susedia, u ktorých, ako bolo v konaní preukázané, reportáž nevyvolala kvalifikovaný dôsledok - závažné zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobkyne, a preto je možné súhlasiť so súdom prvej inštancie, že pokiaľ sa o zverejnení takeého výroku dozvie (vzhľadom na absenciu identifikácie takej osoby) len okruh blízkych osôb, prípadne osôb známych, ktorí poznajú danú osobu dostatočne dobre na to, aby takýto výrok nevnímali ako pravdivý, nemožno hovoriť o závažnej ujme. Odvolací súd k tomu dodáva, že absenciou identifikácie žalobkyne v reportáži sa výrazne znížil okruh osôb, u ktorých mohla odvysielaná reportáž vyvolať odsudzujúce reakcie na výroky žalobkyne, preto nemožno hovoriť o vzniku závažnej ujmy. Posudzujúc ujmu z hľadiska objektívnych kritérií súd prvej inštancie posudzoval aj okolnosti zásahu a správne prihliadol aj na okolnosti, za ktorých k zásahu došlo a tieto nepričítal len na ťarchu žalovanej, ale hodnotil ich v kontexte už dlhodobo narušených vzťahov oboch sporových strán. Odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie tiež v názore, že dôsledky jednak trestného konania ako aj reportáže, ktoré sa prejavili tak, že žalobkyňa bola apatická, uzatvorená do seba boli jej subjektívne pocity, na ktoré pri posúdení závažnosti vzniknutej ujmy nie je možné prihliadnuť.

16. Nie je možné súhlasiť s odvolateľkou v tom, že odvysielaním reportáže sa vytvoril priestor, aby sa široká divácka verejnosť mohla pohoršovať nad žalobkyňou, pretože širokej diváckej verejnosti práve pre nedostatok identifikácie osoba žalobkyňa zostala neznáma. Takto odvysielaná reportáž nemohla vyvolať širokú publicitu a dehonestáciu osoby (ujmu) žalobkyne v značnej miere. Hoci teda žalobkyňa v odvolaní poukazovala na význam následku, ktorý reportáž vyvolala, nepreukázala, že odvysielaním reportáže došlo u nej k takému následku, ktorý vyžaduje odškodnenie formou finančného zadosťučinenia. Ani výsluch navrhutej svedkyne by nemal žiadny význam pre prijaté závery súdu prvej inštancie, pretože svedkyňa mohla potvrdiť subjektívne dopady zásahu, ktoré, ako bolo uvedené vyššie, neboli podstatné.

17. Odvolanie žalobkyne k procesnému postupu súdu využitím koncentrácie konania odvolací súd nevezhladol dôvodným. Sudcovská koncentrácie konania je prostriedok procesnej zodpovednosti, ktorý má nútiť sporovú stranu, aby prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany uplatňovala včas, čím prispieva k zrýchleniu konania. Sudcovská koncentrácia konania ma diskrečný charakter; závisí od toho, či ju v danom prípade súd uplatní alebo nie. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia jasne vysvetlil dôvody, pre ktoré na sporné dôkazy neprihliadol, a odvolací súd sa s odôvodnením stotožňuje. Nie je možné súhlasiť s odvolateľkou, že zo strany súdu išlo o formalizmus, ktorý prevýšil záujem nad jej súdnou ochranou, pretože sporné dôkazy mohla navrhnúť skôr, dokonca ich mala/ mohla označiť v žalobe, k tejto ich pripojiť, prípadne navrhnúť pri prvom úkone, čo neurobila.

18. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Neboli splnené podmienky pre priznanie zadostučinenia v peniazoch, pretože objektívne posudzované, nebolo preukázané, že došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobkyne v spoločnosti v značnej miere.

19. Odvolací súd posudzujúc odvolanie žalovanej proti výroku o trovách konania dospel k záveru, že rozhodnutie v tejto časti je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, pretože nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie. Žalobkyňa podala odvolanie proti tomuto výroku v súvislosti s návrhom na zmenu zamietajúcej časti a vyhovie žalobe, s návrhom na priznanie náhrady trov konania v rozsahu 100% úspešnosti v spore.

19.2. Preskúmaným výrokom súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 50 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 262 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, dôvodiac, že žalobkyňa bola úspešná v rozsahu žalobného návrhu I. (ospravedlnenie), ale nebola úspešná v rozsahu II. žalobného návrhu (nemajetková ujma), a teda jej úspech bol polovičný. Podľa názoru žalovanej v žalobe išlo o samostatné nároky, a preto mal súd o týchto rozhodovať a úspech strán posudzovať samostatne. Teda pokiaľ bol nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu zamietnutý, žalovaná mala v tomto rozsahu plný úspech, preto by mala mať nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k tomuto nároku 100 %.

19.3. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

19.4. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

20. Odvolací súd sa po prejedaní veci stotožnil s názorom žalovanej v tom, že predmetom konania boli dva samostatné nároky. V prvom nároku - týkajúcom sa ospravedlnenia sa bola úspešná žalobkyňa, keďže v tejto časti bolo jej žalobe vyhovie. V časti požadovaného finančného zadostučinenia bola úspešná žalovaná, pretože žaloba bola v tejto časti zamietnutá. Z hľadiska posúdenia úspechu strán sporu v tomto prípade je potrebné vychádzať z názoru, že úspech oboch bol zásade rovnaký, preto je dôvodné rozhodnúť výrokom, že žiada zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 M Cdo 14/2009 zo dňa 05. 08. 2010). Argumentácia žalovanej, že vzhľadom na charakter žalobných návrhov je potrebné rozlišovať spôsob výpočtu náhrady trov konania, ktorá sa v časti žaloby pod bodom I. bude počítat podľa § 11 ods. 1 písm. a) Advokátskej tarify a vo vzťahu k žalobnému návrhu pod bodom II. podľa § 10 ods. 1 Advokátskej tarify nie je dôvodná. Výpočet náhrady trov konania žalovaných nárokov je upravený v § 10 ods. 8 vyhl. Č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (nález IV.ÚS 345/2012-30 zo dňa 26.10.2012, unesenie I ÚS 204/2017 zo dňa 19- 04. 2017). Ani námietka nesúlady formulácie žaloby a výroku rozsudku nie je dôvodná; súd vo výroku rozhodnutia formulovanou „úpravou“ dosiahol len logickú a gramatickú formuláciu nároku špecifikovaného v žalobe; nerozhodol o inom, ako v žalobe špecifikovanom a skutkovo vymedzenom nároku.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, tak že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal ich náhradu v plnom rozsahu, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP.)

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).